

vendég csatlakozott az In Medias Brass muzsikusihoz, és így búcsúzóul tizenkét rézfúvós muzsikus és két ütőhangszeres művész örvendeztette meg nagyszerűen telt zengésű, gazdag hangzással a közönséget.

Az In Medias Brass tagjai valamennyien hangszerük kivételes virtuózai, akik valószínűtlenül fürge technikával, könnyedén, nagy kifejezőerővel, számtalan szint és gazdag karaktervilágot elővarázsolva játszanak. Muzsikálásuk pontos és elegáns, pergő vagy éppen szélesen éneklő, attól függően, hogy az adott pillanat mit követel. Az együttes érzékelhetően maximalista, produkcióit aprólékosan, nagy igényességgel

dolgozza ki, de a játék feszessége és precizitása nem akadályozza meg a művészeket abban, hogy egyszerűsmind felszabadultan is muzsikáljanak, egymással állandó és közvetlen kommunikációban, és mindenekfelett: önfelelt játékosággal. Talán ez az utóbbi jellegzetesség volt a különlegesen magas színvonalú koncert legvonzóbb mozzanata: az a képesség, amellyel a muzsikusok mindvégig, valamennyi stílusban és műfajban megőrizték a zenélés spontaneitását és örömet sugárzó közvetlenségét.

Az In Medias Brass hangversenye. Zeneakadémia, Solti-terem, 2025. április 2.

Stuber Andrea

Kövesd a példát, a párt szavát, és győzni fogsz!

A bajnokok bajnoka – Papp Laci előadása úgy kezdődik, hogy balról belép az ajtón egy színész, Kaszás Mihály, aki a túlméretezett, keresztben ráncolódó, félkopasz parókájában úgy fest, mintha valami *Star Trek*-epizódban készülne fellépni. De nem. Biszku Bélát játssza. Alázatosan felnéz az ajtókeret fölött lógó Lenin-képre, majd átmegy a színen, hogy a jobb oldali ajtó fölé függesztett Hruscsov-portréra is vessen egy engesztelő pillantást. Eközben a sokat látott nézőnek az az első gondolata, hogy a Déryné Program, amely anyagi gondokkal aligha küzd, vajon mire költ az adófizetők milliárdjaiból, ha egy normális parókára nem?

A 2020-ban egymilliárd forinttal elindított Déryné Program nevű, nem egykönnyen áttekinthető színházi intézmény büszkén felvállalt feladata *a minőségi színházi élmény eljuttatása azokra a területekre is, ahol a kultúrához való hozzáférés lehetősége korlátozott*. A Déryné Program *felkarolja a kulturális fejlettség növelésében érdekelt térségeket, kistélepüléseket, elérhetővé teszi a kultúrát és minőségemlést indukál* – írja a honlap, amelyen kibogarászható, hogy a kulturális minisztérium ehhez 8 118 936 468 forint finanszírozást biztosított 2020-tól 2024-ig. (Lehet, hogy ez nem minden. Ki tudja követni. Talán ebben az összegben

még nincs is benne az előadó-művészeti többlettámogatás vagy az NKA, ahol a színházművészeti kollégiumban mindenesetre ott ült tavaly Kis Domonkos Márk, a Déryné Program ügyvezetője.)

Azt tehát tudjuk, hogy bőségesen szánunk erre a misszióra, amelynek keretében alprogramokba beosztva úgy százötven regisztrált produkcióból lehet rendelni a különböző települések különböző helyszíneire. (Azért ne úgy képzeljük, hogy a nézők a Déryné Programnak köszönhetően csodálkoznak rá a színház műfajára. Budapesthez közel is megjelennek előadásaikkal, meg olyan, távolabbi városokban is, ahol egyébként működik színház.) Amit jobbára nem tudunk, az az, hogy amit visznek, valóban minőségi-e. És hogy mit indukál.

A Déryné Program színielőadás-befogadó és közvetítő intézmény, de tizenöt fős színésztársulatot is alapított bemutatók kiállítására. A Déryné Társulat sűrűn tájol, 200 forintos jeggyel lehet megnézni őket, ahogyan az Országjárás alprogramban futó produkciókat is. (De az sem ritka, hogy a helyi önkormányzat úgy intézi, egyáltalán ne kelljen fizetniük a nézőknek.) A trupp reprezentatív munkájának tekinthetjük *A bajnokok bajnoka – Papp Laci* című előadást, amelyet az igazgató Kis Domonkos Márk rendezett. Részben és egészben Tiszakécskén, majd Celldömölkön volt hozzá szerencsém. (Már csak azért is elmentem rá kétszer, hogy higgyek a szememnek.)

A mű 1964-ben játszódik a szocialista Magyarországon. Szereplői Papp László, Adler Zsigmond és az elvtársak: Biszku Béla, Gáspár Sándor,

Kutas István és egy fiktív elvtársnő, Vancsákné Csermanek Johanda. Az ő neve két dologra jó. Az egyik egy poén: Neve? Van. ...csákné. A másik, hogy a villámtréfányi cselekményt biztosítsa: az elvtársak a pártközpontban csak azért vitatkoznak két órán át az ismeretlen Vancsáknéval, mert azt hiszik, hogy talán Kádár elvtárs rokona. (Az asszony egyébként egy kis falu traktoroslányából lett Sztálinvárosban kohászok munkatársa, majd onnan került a Magyar Távírat Irodába, Barcs elvtárs keze alá.) Ha nem lenne ez a bizonytalanság a nő kiléte és szándéka körül, akkor percek alatt megszületne a döntés: a háromszoros olimpiai bajnok ökölvívót, Papp Lászlót nem engedik ki Amerikába profi bokszolóknak. Tulajdonképpen érthető, a politikusok szempontjából. Van egy rajongott, világelső, veretlen bajnokunk, aki boldoggá teszi a magyar népet, és nemzeti büszkeségre ad okot. Vancsákné visszaemlékezést olvas fel, hogy az olvasztárok szívelelke szétolvadt, amikor Szepesi György rádión közvetítette az 1952-es olimpiai győzelmet. Tudjuk jól, vannak olyan hatalmak, amelyek a sportsikertől a nemzeti egység megteremtését várják. (Plusz még a kormánypropaganda eszközeként is hasznosítható.)

A bajnokok bajnoka kicsit úgy hat, mintha olyan ember írta volna, aki nem élt abban a korszakban, és csak dokumentumokból, valamint sztereotípiákból, klisékből, esetleg Kövér László beszédeiből dolgozott volna. Az előadás is ilyen, ami érthetőbb, hiszen az alkotók jóval fiatalabbak a szerzőnél, Szilágyi Andornál. Akinek színdarabja még leginkább Papp Laci-émlékműsor-

nak menne el, de abban a műfajban is hátrányára válna, hogy sokkal kevésbé szól főhőséről, mint a parodisztikusan ábrázolt elvtársakról. Akiknek képében a színészek jobbjára agyonhasznált kabarépoémokat adnak elő: csomagok ide-oda adogatását, vagy rituálisan ismétlődő poharazásokat, vagy ülőhelyeik cserélgetését. Kaszás Mihály Biszku Bélája a vezérürü, ő néha még imitálja is kicsit a kádári beszédmodot, a teljes hasonulások kerülését. Ő, mint az igazi kommunisták képviselője, tetszőlegesen rágyújt az Internacionáléra vagy A párttal, a néppel kezdetű munkásmozgalmi indulóra, és kioktatja titkárnőjét, hogy az igazi kommunista néven nevezi a dolgokat, tehát nem mondja zsemlemorzsnak a prézlit. Tud szigorúbb és fenyegetőbb is lenni, amikor az előszobázó sportolókkal közli: hogy mi lesz, azt majd a kommunisták döntik el, ponyimájés? Dányi Krisztián Gáspár Sándor szerepében iszik, mint egy potyázó kefekötő, és mindig avval ért egyet, aki legutóbb megszólalt. Kárpáti Barnabás Kutas elvtársaként folyton csak vécére szeretne menni.

Valamilyen szinten irányadó a korhűség az előadásban, de nyilván nem olyan fontos, hogy a színes CB667-es asztali telefonokat később kezdték gyártani – az 1964-es habszifon is necces kicsit –, vagy hogy a titkárnő biztosan nem „Biszku Béla szobája” bejelentkezéssel fogadta a telefonhívásokat, hiszen nem szálloda ez, hanem pártiroda. Az előadás létrehozásában feltűnő gondosságot talán a jelmezeken érhetünk tetten, amennyiben az elvtársak igazán pocsek, elszabott öltönyöket viselnek.

A bajnokok bajnoka harmatosnak

jóindulatúan nevezhető mű. Meglehet, az Állami Dérnyé Színház is ilyesmi darabokkal járta az országot az ötvenes években, ellentétes politikai előjelűekkel persze. Szilágyi Andor színdarabja tételes ismeretterjesztéssel szolgál a nagy magyar ökölvívóról, de szinte semmit nem fejez ki a főhős céljaiból, szándékaiból, motivációiból, akaratából. Ugyanakkor a főszerepet játszó Havasi Péter javára írhatjuk, hogy az alkata, a figurája, a könnyed mo-kánysága megfelelővé teszi őt Papp Laci szerepére, és meg is érdemli a kialakuló rokonszenvünket. Kár, hogy az írott szerep hangyányit sem ábrázol a főhős huncut, vagány személyiségéből, kacintós humorából, egyéni beszédstílusából, amelyet a nyilvánosság jóvoltából az egész kortársi Magyarország ismerhetett. A Dérnyé Program Papp Lacija mellett ott áll edzőként, Adler Zsigmondként Ivaskovics Viktor, ámbár hiábavalóan. A legendás, okos, idős mesterről végképp nem derül ki semmi. Viszont akad a színen egy kedves titkárnő (Vas Judit Gigi), egy Pelikán (!) nevű régi szocdem lánya, aki mintegy a nép nevében elnézést kér a kiváló sportemberektől az egész, elbaltázott rendszerért.

A Dérnyé Társulat utazó produkciói esetében a minőségi színház fogalmába ne értsük bele a vizualitást. A látvány szempontjából a díszlet szállíthatósága és alkalmazkodóképessége a meghatározó. Végző soron a vetítés bármikor bevethető. Kis Domonkos Márk a biztonság kedvéért majd minden szóhoz, mondathoz odarendel a falra képi illusztrációt, legyen az konkrét archív felvétel vagy szimbolikus magyarázat. (Csekélynek mondható invencióval A

profi című filmből választott kísérőzenét, Ennio Morricone híres szerzeményét.) Kalapos-ballonos emberek által kézi erővel mozgatott forgószínpad áll a színpad közepén – a Rubik-kocka egy sorára alapozták –, azon jelenik meg a szorító egy darabja némi bokszoláshoz, valamint a pártiroda. Nem vall ügyes rendezői kézre, hogy számos esetben ott maradnak a közönségnek háttal ülő szereplők, akiktől aztán az első sorok nézői nem látják, mi folyik fent a porondon. Az előadás számomra legérdemibbnek tűnő pár percében kivetítettek egy őszülő bokszolót, aki kikapott Papp Lacitól egy olimpiai döntőben. Arról beszél, milyen volt megküzdeni evvel a bunyóssal, aki bajnoknak született. De nem tudom, ki volt a riportalany, mert a feliratot, a nevét kitakarták a sötétben ülő színészek.

Egy színdarab, amely az egyik legnagyobb magyar sportolóról szól, biztosan országszerte vonzza a kö-

zönséget, gondolhatjuk. Meglepő, de a két helyszínen, a 400-500 fős befogadóképességű művelődési házakban szerzett tapasztalataim ennek ellentmondanak. Tiszakécskén 32 néző ült a zsöllyében, Celldömölkön szűk harmadházra futotta a helyiek érdeklődéséből. A majdnem üres első sor közepén egy fiatal nő az előadás játékidéjének nagyobb részét a mobiltelefonjába temetkezve töltötte. Talán úgy ítélték meg az emberek, hogy amit ingyen vagy 200 forint apróért adnak, annak nincs értéke. Esetünkben nem is tévedtek nagyot.

A bajnokok bajnoka – Papp Laci. A Déryné Program Déryné Társulatának előadása. Író: Szilágyi Andor. Dramaturg: Sényi Fanni. Díszlet: Tóth Kázmér. Jelmez: Árva Nóra. Szereplők: Havasi Péter, Ivaskovics Viktor, Kaszás Mihály, Dányi Krisztián, Kárpáti Barnabás, Vas Judit Gigi, Tarpai Viktória/Erdélyi Timea. Rendező: Kis Domokos Márk.

121

Vadas József

Hivatal az Akropoliszon

„Befejeződött a Vöröskereszt-székház újjáépítése a Dísz-téren” – adta hírül január elején az Építészfórum és több orgánom a Nemzeti Hauszmann Program hangzatos Facebook-bejegyzésére hivatkozva. Eszerint a második világháborúban súlyosan megsérült, majd 1948-ban lebontott épület visszaállításával úgymond „[ú]jabb városképi sebet gyógyítottunk be”. Már ősszel is látszott, hogy hamarosan véget ér a 2021 nyarán kezdődött építkezés;

eltűntek az állványok, utóbb a palánkok. Munkálatoknak immár semmi nyoma; s bár cégtábla egyelőre nincs a bejáratnál, a félig felhúzott (vagy leeresztett) redőnyök a takarítás és a közeli térfoglalás kétségtelen jelei. Az internetes fórumokról azt is tudni véljük, hogy Rogán Antal miniszteriuma veszi majd birtokba az ingatlant. Ugyancsak a rekonstrukció elkészültéről tanúskodik, hogy az eredeti formájában helyreállított díszteremről